

RAPPORT BEVRAGING

WAT BETEKENT HET M-DECREET VOOR KINDEREN MET EEN CHRONISCHE AANDOENING?

Inleiding

Kinderen met een chronische ziekte hebben het niet altijd gemakkelijk om naar school te gaan. Ze zijn bijvoorbeeld vaak ziek waardoor ze lessen missen of ze hebben bepaalde ondersteuning nodig op school die niet altijd voorzien is. Ondanks bepaalde moeilijkheden is het toch belangrijk dat deze kinderen les kunnen volgen in het gewoon onderwijs en hierin ondersteund worden. Dit recht op ondersteuning in het gewoon onderwijs staat vermeld in het M-decreet dat sinds 1 september 2015 van toepassing is in alle Vlaamse scholen. De 'M' staat hierin voor 'maatregelen voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften'.

Om na te gaan wat de ervaringen in de praktijk zijn met het M-decreet, hebben we een korte bevraging gedaan bij ouders van kinderen met een chronische ziekte. Het doel van deze vragenlijst was de ervaringen van ouders en hun kinderen met een chronische ziekte omtrent het M-decreet in kaart te brengen. Deze ervaringen nemen we mee in ons beleidswerk om ervoor te zorgen dat kinderen met een chronische ziekte toegang hebben tot onderwijs op maat.

HET M-DECREET

Het M-decreet¹ heeft als doel het onderwijs meer inclusief te maken voor leerlingen met specifieke onderwijsbehoeften. Er is dan ook de verwachting dat minder kinderen naar het buitengewoon onderwijs zullen gaan door de maatregelen die het M-decreet voorziet. In mei 2016 verschenen er cijfers die aantoonde dat er tot nu toe nog maar een beperkt aantal leerlingen het buitengewoon onderwijs verlaten heeft met behulp van het M-decreet. Het gaat om net geen 2.000 leerlingen op een totaal van 30.000 in het lager onderwijs en een kleine 400 leerlingen op 21.000 in het secundair onderwijs. Vlaams Minister van Onderwijs Hilde Crevits zegt blij te zijn met de langzame evolutie die zich aftekent.²

Het decreet bestaat uit zes krachtlijnen die hieronder verder worden toegelicht.

1. Eerst gewoon onderwijs, dan buitengewoon onderwijs

De focus moet liggen op wat het kind nodig heeft en niet op wat het kind niet kan. In de eerste plaats moet het kind terecht kunnen in het gewoon onderwijs, waar een uitgebreid zorgbeleid moet uitgebouwd zijn. Indien deze zorg niet genoeg is, kan het kind naar het buitengewoon onderwijs.

Deze krachtlijn vindt zijn oorsprong in het VN-verdrag inzake de rechten van personen met een handicap dat België in 2009 goedgekeurd en ondertekend heeft. Dit verdrag bepaalt dat mensen met een handicap recht hebben om volwaardig aan de maatschappij deel te nemen, dus ook aan onderwijs.

2. Recht op redelijke aanpassingen

Het M-decreet voorziet het recht op redelijke aanpassingen voor kinderen met specifieke onderwijsbehoeften. Redelijke aanpassingen zijn bijvoorbeeld meer tijd voor het afleggen van een toets, mondelinge feedback, rustmomenten overdag, gebruik van een laptop in de les,.... De school voor gewoon onderwijs moet aantonen dat ze samen met de ouders en het CLB op zoek gaat naar redelijke aanpassingen. De criteria voor redelijke aanpassingen staan in een protocol. Zo moet de impact te dragen zijn door de school, zowel organisatorisch als financieel. De bedoeling is vooral dat scholen voor een leerling op zoek gaan naar aanpassingen die redelijk zijn en niet meteen op zoek gaan naar redenen om onredelijkheid aan te tonen.

3. Recht op inschrijven in een gewone school

Volgens het M-decreet heeft elk kind recht om zich in te schrijven in een school voor gewoon onderwijs. De school mag geen kinderen weigeren die met aangepaste maatregelen de gewone leerstof aankunnen. Ook een kind dat de gewone leerstof niet kan verwerken en een aangepast traject moet volgen, heeft het recht om zich in te schrijven in een school voor gewoon onderwijs. Deze inschrijving kan pas teniet worden gedaan na een gesprek tussen de school, het CLB en de ouders over de (on)redelijkheid van de aanpassingen. De school moet haar beslissing vervolgens motiveren. Bij een weigering

¹ <http://www.ond.vlaanderen.be/specifieke-onderwijsbehoeften/beleid/M-decreet/>

² <http://www.hildecrevits.be/nl/m-decreet-zorgt-niet-voor-revolutie>

moet de school een weigeringsattest aan de ouders bezorgen. Dit gebeurt echter niet altijd. Ouders zouden weigeringsattesten moeten opeisen want scholen mogen niet zomaar leerlingen weigeren. Ouders kunnen een klacht indienen bij de Commissie inzake Leerlingenrechten als ze het niet eens zijn met de weigering.

4. Nieuwe types in buitengewoon onderwijs

Vanaf het schooljaar 2015-2016 is er een nieuw type binnen het buitengewoon onderwijs, namelijk type 'basisaanbod'. Dit zal het type 1 en 8 geleidelijk vervangen. Kinderen kunnen naar dit type als ze specifieke onderwijsbehoefte hebben en er geen redelijke aanpassingen mogelijk zijn in het gewoon onderwijs.

Het nieuwe type 9 is voor kinderen met autisme die geen verstandelijke beperking hebben en ondanks redelijke aanpassingen niet in het gewoon onderwijs terecht kunnen.

5. Nieuwe toelatingsvoorwaarden voor buitengewoon onderwijs

Enkel met een verslag van het CLB kan een kind naar het buitengewoon onderwijs. Het CLB bekijkt eerst of de school voor gewoon onderwijs alle mogelijke maatregelen heeft genomen voor ze doorverwijzen naar het buitengewoon onderwijs.

6. Ondersteuning voor leerkrachten in het gewoon onderwijs

Door de invoering van het M-decreet hebben leerkrachten in het gewoon onderwijs nood aan meer ondersteuning. Het M-decreet voorziet dat er mensen, lestijden en expertise zullen verschuiven als het aantal leerlingen in het buitengewoon onderwijs daalt door het M-decreet. De bestaande ondersteuning, GON³- en ION⁴-begeleiding blijft.

Zoals reeds eerder aangehaald blijkt dat een jaar na de invoering van het M-decreet slechts een beperkt aantal leerlingen het buitengewoon onderwijs heeft verlaten. De personeelsmiddelen stroomden sinds vorig jaar al door naar het gewoon onderwijs, maar dit blijkt niet voldoende te zijn. In juli 2016 werd daarom in spoed een minidecreet goedgekeurd door het Vlaams Parlement om het M-decreet meer kans op slagen te geven. Ook de werkingsmiddelen zullen nu naar de scholen voor gewoon onderwijs gaan. Het gaat om 1 miljoen euro die niet mee werden overgeheveld met de 2400 kinderen naar het gewoon onderwijs. Deze werkingsmiddelen zullen in de eerste plaats ingezet worden voor didactische materialen in het gewoon onderwijs (bv. een leesloep of een aangepaste tafel). In de tweede plaats zullen leerkrachten die uit het buitengewoon onderwijs naar gewoon onderwijs gaan om de leerkrachten te ondersteunen, meer materiaal krijgen (bv. boeken en laptops). Het doel is inclusief onderwijs iets haalbaarder te maken voor de leerkrachten die al maandenlang vragen naar meer middelen.⁵

³ Geïntegreerd Onderwijs (<http://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/op-school/geintegreerd-onderwijs-gon-begeleiding-het-onderwijs>)

⁴ Inclusief Onderwijs (<http://www.vlaanderen.be/nl/onderwijs-en-wetenschap/op-school/inclusief-onderwijs-ion-begeleiding>)

⁵ http://www.vfg.be/ledenblad/Pages/1-miljoen-extra-voor-inclusief-onderwijs.aspx?utm_source=2016-07-30&utm_medium=mailing&utm_campaign=vfg

RESULTATEN

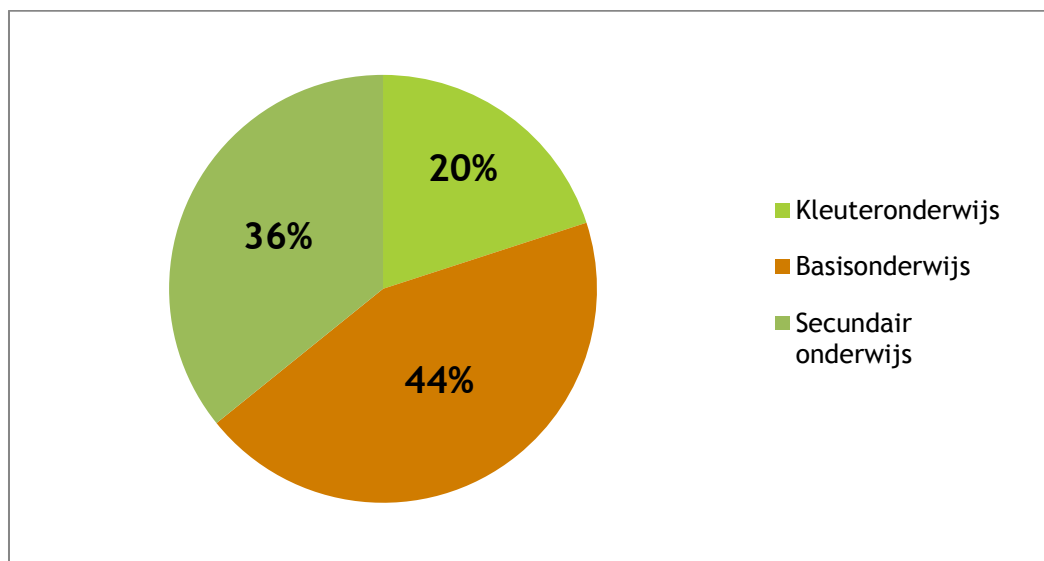
In totaal zijn 95 respondenten gestart met de vragenlijst, waarvan 63 personen hem volledig hebben ingevuld. Daarnaast werd gewerkt met doorverwijzingen waardoor, afhankelijk van het antwoord op de vorige vraag, niet elke respondent elke vraag moest invullen. Het aantal respondenten waarop de resultaten gebaseerd zijn, kunnen om deze reden voor bepaalde vragen laag liggen. Hiermee dient rekening gehouden te worden bij het interpreteren van de resultaten.

De vragenlijst werd verspreid via mail naar de eerste contactpersoon van elke patiëntenvereniging die lid is van ons. Aan hen werd gevraagd om de vragenlijst onder hun leden te verspreiden. Daarnaast werd ook een link naar de vragenlijst gepost op onze facebookpagina. Respondenten konden de vragenlijst invullen van 27 april 2016 tot 26 mei 2016.

Opleidingsniveau

De meerderheid van de kinderen zit momenteel in het basisonderwijs (44%), gevolgd door het secundair onderwijs (36%) en het kleuteronderwijs (20%).

Figuur 1

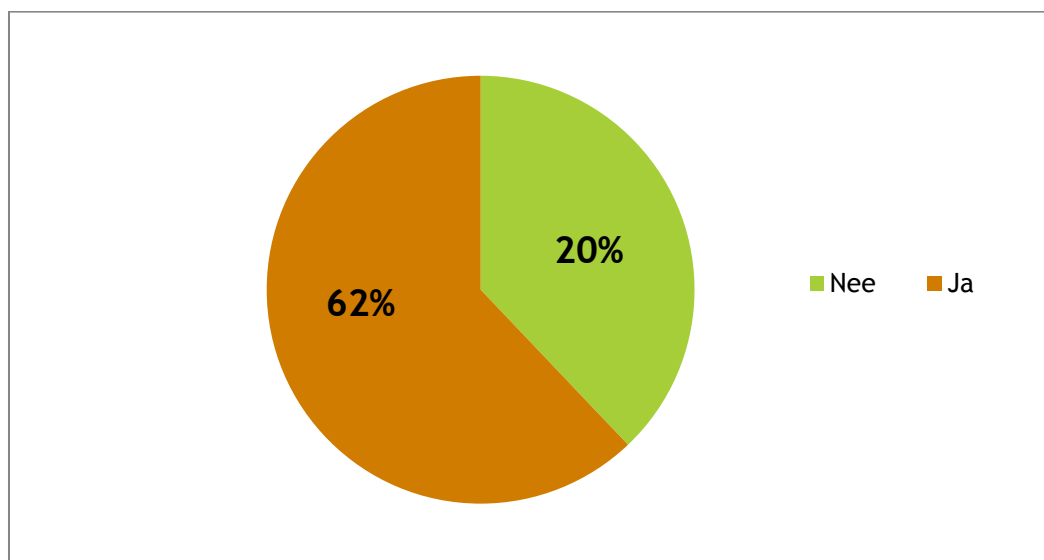
Tabel 1

Welk opleidingsniveau volgt jouw kind op dit moment? (N=95)		
Kleuteronderwijs	20%	19
Basisonderwijs	44%	42
Secundair onderwijs	36%	34

Info over M-decreet

De meerderheid van de ouders, namelijk 62%, is op de hoogte van wat het M-decreet inhoudt.

Figuur 2

Tabel 2

Weet je wat het M-decreet inhoudt? (N=95)		
Nee	38%	36
Ja	62%	59

Het grootste deel van de ouders is over het M-decreet geïnformeerd via de media (41.4%), zoals bijvoorbeeld tv of krant.

Opvallend is dat weinig ouders geïnformeerd zijn via de school of het CLB (respectievelijk 6.9% en 3.4%). Het lijkt vanzelfsprekend dat ouders vooral via deze kanalen geïnformeerd worden. Volgens ons zijn hier zeker nog kansen onbenut om ouders goed en snel te informeren over de inhoud van het M-decreet. Aangezien blijkt dat de meerderheid de info via media heeft verkregen, vallen bijvoorbeeld gezinnen die geen tv of internet hebben of weinig de actualiteit volgen uit de boot. Communicatie via de school of het CLB is volgens ons veel effectiever omdat op die manier wordt gegarandeerd dat alle ouders geïnformeerd worden.

Tabel 3

Hoe ben je over het M-decreet geïnformeerd (N=58)		
Via de school	6.9%	4
Via het CLB	3.4%	2

Via de media (tv, krant)	41.4%	24
Via sociale media (facebook, twitter)	6.9%	4
Via ouders van andere kinderen	5.2%	3
Via patiëntenvereniging	5.2%	3
Via internet	5.2%	3
Zelf werkzaam in het onderwijs	13.8%	8
Na klacht bij Unia	3.4%	2
Via thuisbegeleiding	3.4%	2
Overige	6.9%	4

Type onderwijs

De meerderheid van de kinderen (93%) is niet van type onderwijs veranderd omwille van het M-decreet. Hiervan is 83.7% in het gewoon onderwijs gebleven en 9.3% in het buitengewoon onderwijs. Zo'n 14% van de kinderen zat in buitengewoon onderwijs voor de invoering van het M-decreet.

Het groot aantal kinderen dat gewoon onderwijs volgt, is mogelijks te verklaren door het feit dat de vragenlijst voornamelijk werd ingevuld door ouders van kinderen met een chronische ziekte. De meerderheid van deze kinderen moet namelijk niet in het buitengewoon onderwijs les volgen omwille van specifieke onderwijsbehoeften.

Van de 14% die reeds in het buitengewoon onderwijs zaten voor het M-decreet, is 4.7% (N=4) van de kinderen naar gewoon onderwijs overgeschakeld omwille van het M-decreet. Nochtans heeft het M-decreet als doel dat meer kinderen met specifieke onderwijsbehoeften in het gewoon onderwijs terechtkunnen, mits redelijke aanpassingen. Een dergelijke verschuiving is dus niet zichtbaar in deze resultaten.

Dit laag percentage kan ook weer verklaard worden door het feit dat voornamelijk ouders van kinderen met een chronische ziekte de vragenlijst hebben ingevuld en dat de meerderheid van deze kinderen geen specifieke onderwijsbehoeften heeft.

Tabel 4

Is jouw kind van type onderwijs veranderd omwille van het M-decreet? (N=86)		
Nee, het type onderwijs is hetzelfde gebleven namelijk buitengewoon onderwijs	9.3%	8
Nee, het type onderwijs is hetzelfde gebleven namelijk gewoon onderwijs	83.7%	72
Ja, hij of zij is van buitengewoon onderwijs naar gewoon onderwijs veranderd	4.7%	4
Ja, hij of zij is van buitengewoon onderwijs naar gewoon onderwijs veranderd, maar is ondertussen teruggekeerd naar buitengewoon onderwijs	0%	0

Ja, hij of zij is van gewoon onderwijs naar buitengewoon onderwijs veranderd	2.3%	2
--	------	---

Ondersteuning

Ondersteuning vóór M-decreet

Zo'n 45% (N=35) van de kinderen kreeg vóór de invoering van het M-decreet geen ondersteuning op school. Kinderen die wel ondersteuning kregen, kregen dit vooral in de vorm van persoonlijke begeleiding (16.2%) en meer tijd bij het maken van een toets of oefeningen (13.5%).

Tabel 5

Welke ondersteuning kreeg jouw kind vóór de invoering van het M-decreet? (N=74)		
Mijn kind kreeg geen ondersteuning	45.3%	35
Gebruik van hulpmiddelen	9.5%	7
Meer tijd bij maken van een toets of oefeningen	13.5%	10
Minder oefeningen of taken moeten maken	5.4%	4
Persoonlijke begeleiding	16.2%	12
Bednet	2.7%	2
Begrip voor aandoening	1.4%	1
TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis)	6.8%	5
GON begeleiding	9.5%	7
Medische hulp	5.4%	4
Zorgjuf	1.4%	1
Privéonderwijs	1.4%	1
Kinésithérapie	2.7%	2
Overige	10.8%	8

Ondersteuning na M-decreet

Op dit moment, na de invoering van het M-decreet, krijgen kinderen nog steeds vooral ondersteuning in de vorm van persoonlijke begeleiding (23%) en meer tijd bij het maken van een toets of oefeningen (23%). Beide ondersteuningsvormen zijn gestegen tegenover de periode vóór het M-decreet. Stijgingen zien we ook bij ondersteuning in de vorm van het gebruik van hulpmiddelen (17.6% tegenover 9.5%), minder oefeningen of taken moeten maken (13.5% tegenover 5.4%) en kiné (14.9% tegenover 2.7%).

Na de invoering van het M-decreet krijgt 40.5% (N=30) nog steeds geen ondersteuning. We kunnen wel zien dat 5% (N=5) van de kinderen die vóór het M-decreet geen ondersteuning kreeg, dit nu wel krijgt. Een mogelijke verklaring voor dit cijfer is dat

het gaat om kinderen die misschien geen nood hebben aan ondersteuning. Hier wordt verder op ingegaan in tabel 10.

Tabel 6

Welke ondersteuning krijgt jouw kind op dit moment op school? (N=74)		
Mijn kind krijgt op dit moment geen ondersteuning	40.5%	30
Gebruik van hulpmiddelen	17.6%	13
Meer tijd bij maken van een toets of oefeningen	23%	17
Minder oefeningen of taken moeten maken	13.5%	10
Persoonlijke begeleiding	23%	17
Bednet	2.7%	2
TOAH (tijdelijk onderwijs aan huis)	5.4%	4
GON-begeleiding	14.9%	11
Medische hulp	2.7%	2
Zorgjuf	1.4%	1
Privéonderwijs	1.4%	1
Kinésithérapie	5.4%	4
Overige	8.1%	6

Impact op het kind

1.1.1 Geen ondersteuning

Het gebrek aan ondersteuning zorgt er bij een heel aantal kinderen voor dat ze bijvoorbeeld vermoeider zijn (30%), meer leerachterstand ontwikkelen (16.7%), minder gelukkig zijn (23.3%) en/of niet graag naar school gaan (20%). Daarnaast geven een aantal ouders ook aan dat dit gebrek aan ondersteuning tot gevolg heeft dat ze zich meer zorgen maken om hun kind (10%).

Zo'n 20% (N=6) blijkt geen nood te hebben aan ondersteuning. Hiermee vinden we deels een verklaring voor het hoog percentage kinderen die op dit moment geen ondersteuning krijgt (40.5%, N=30).

Tabel 7

Welke invloed heeft dit gebrek aan ondersteuning op jouw kind? (N=30)		
Meer leerachterstand	16.7%	5
Vermoeider	30%	9
Minder gelukkig	23.3%	7

Gaat niet graag naar school	20%	6
Dit heeft geen invloed want mijn kind heeft geen ondersteuning nodig	20%	6
Laag zelfbeeld	3.3%	1
Toetsen inhalen tussen de middag	3.3%	1
Lage concentratie	3.3%	1
Meer zorgen voor de ouders	10%	3
Overige	10%	3

1.1.2 Wel ondersteuning

De ondersteuning die de kinderen krijgen, leidt er bij de meerderheid toe dat ze graag naar school gaan (42.9%). Daarnaast geven ouders aan dat hun kind gelukkiger is (38.1%), minder vermoeid is (26.2%) en/of minder leerachterstand heeft (23.8%) door de ondersteuning die het kind op school krijgt.

Zo'n 9.5% (N=4) van de kinderen is niet geholpen met de ondersteuning die het krijgt.

Tabel 8

Op welke manier helpt de ondersteuning jouw kind? (N=42)		
De ondersteuning helpt mijn kind niet	9.5%	4
Minder leerachterstand	23.8%	10
Minder vermoeid	26.2%	11
Gelukkiger	38.1%	16
Gaat graag naar school	42.9%	18
Voorkomt infecties	2.4%	1
Minder achterstand mbt de leerstof	7.1%	3
Er is meer tijd buiten de schooluren voor andere activiteiten	4.8%	2
Meer zelfvertrouwen	2.4%	1
Kan een normaal leven hebben	2.4%	1
Minder pijn	2.4%	1
Overige	7.7%	5

De resultaten uit tabel 7 en 8 tonen aan wat de impact kan zijn van het al dan niet toepassen van redelijke aanpassingen op het psychische welzijn van kinderen.

Nood aan ondersteuning

Om te kunnen vergelijken of de ondersteuning die kinderen op dit moment krijgen, overeenkomt met hun effectieve noden worden deze noden hieronder weergegeven. Vervolgens worden beide resultaten met elkaar vergeleken in een grafiek.

De meeste kinderen blijken nood te hebben aan persoonlijke begeleiding (67.7%), gevolgd door meer tijd bij het maken van een toets of oefeningen (32.3%) en minder oefeningen of taken moeten maken (21.5%).

Tabel 9

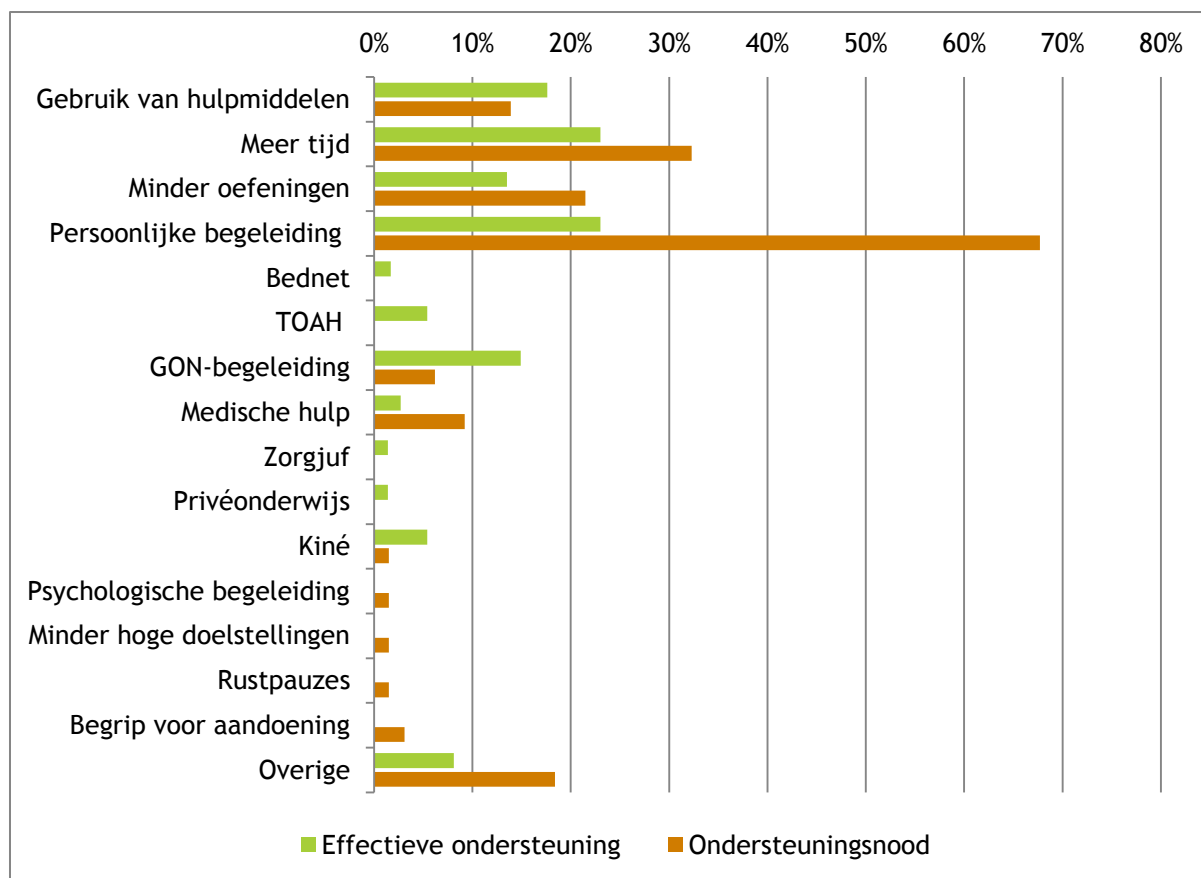
Aan welke ondersteuning heeft jouw kind nood op school? (N=65)		
Gebruik van hulpmiddelen	13.9%	9
Meer tijd bij maken van een toets of oefeningen	32.3%	21
Minder oefeningen of taken moeten maken	21.5%	14
Persoonlijke begeleiding	67.7%	44
GON-begeleiding	6.2%	4
Medische hulp	9.2%	6
Kinésithérapie	1.5%	1
Psychologische begeleiding	1.5%	1
Minder hoge doelstellingen	1.5%	1
Rustpauzes	1.5%	1
Begrip voor aandoening	3.1%	2
Overige	18.4%	12

Uit de vergelijking tussen de ondersteuningsnood (zie tabel 9) en de effectieve ondersteuning (zie tabel 6) blijkt dat er sterke nood is aan persoonlijke begeleiding die momenteel niet altijd gegeven wordt of kan gegeven worden. Daarnaast blijkt ook nood aan meer tijd bij het maken van oefeningen of toetsen en minder oefeningen en taken moeten maken dan wat nu aangeboden wordt. Tenslotte hebben ook een heel aantal kinderen nood aan medische hulp die nu nog niet voldoende geboden wordt. Het gaat hier voornamelijk om kinderen met diabetes die hulp nodig hebben bij bepaalde handelingen.

Mogelijks gaat het hier om een onderschatting van de effectieve ondersteuningsnood. Ouders kunnen namelijk de vraag in die zin geïnterpreteerd hebben dat gevraagd werd naar de ondersteuningsnood van hun kind, zonder de ondersteuning die het nu krijgt (en dus ook nood aan heeft) mee te rekenen.

Ondersteuning door middel van gebruik van hulpmiddelen, GON-begeleiding en kinésithérapie worden meer toegepast dan er nood aan is. Deze resultaten moeten echter met enige voorzichtigheid geïnterpreteerd worden. Wegens onderschatting van de ondersteuningsnood zou het kunnen dat aan deze ondersteuningsvormen toch meer nood is dan de resultaten weergeven.

Figuur 3

Naast een algemene vergelijking van de effectieve ondersteuning en de ondersteuningsnood, gaan we ook na aan welke ondersteuning de kinderen nood hebben die momenteel geen ondersteuning krijgen. Zoals blijkt uit tabel 6, krijgt 40.5% (N=30) van de kinderen op dit moment geen ondersteuning op school. Zo'n 20% (N=6) van deze kinderen heeft ook geen nood aan ondersteuning, maar de overige 80% (N=24) wel (zie tabel 7). Hieronder wordt weergegeven aan welke ondersteuning de kinderen die momenteel geen ondersteuning krijgen, nood hebben.

De meerderheid heeft nood aan persoonlijke begeleiding (N=14), gevolgd door meer tijd bij het maken van een toets of oefeningen (N=8) en minder oefeningen of taken moeten maken (N=7).

Tabel 10

Aan welke ondersteuning heeft jouw kind nood op school? (N=24)		
Gebruik van hulpmiddelen	4.2%	1
Meer tijd bij maken van een toets of oefeningen	33.3%	8
Minder oefeningen of taken moeten maken	29.2%	7
Persoonlijke begeleiding	58.3%	14

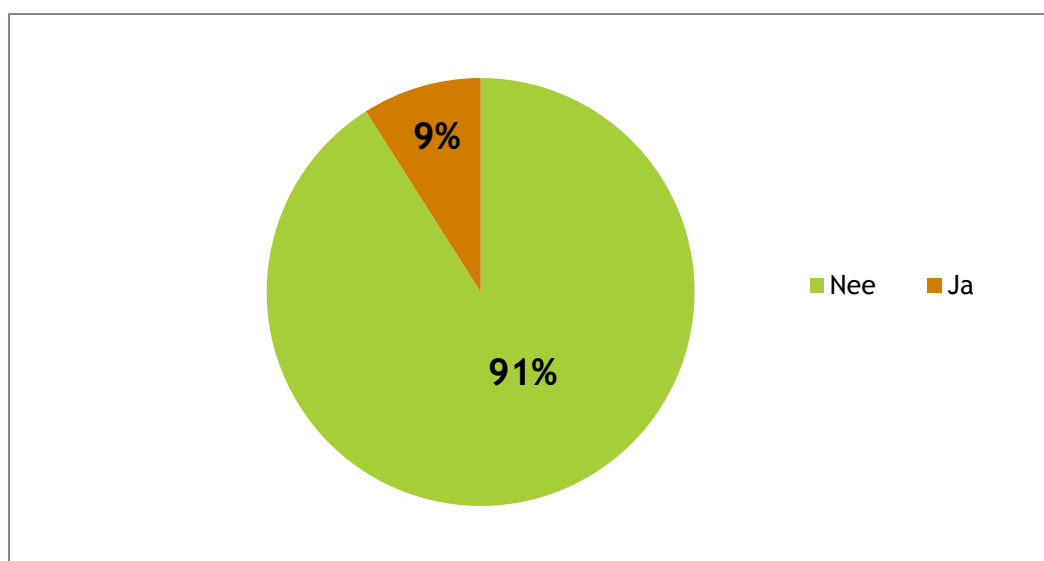
Medische hulp	12.5%	3
Psychologische begeleiding	4.2%	1
Overige	12.5%	3

Weigering bij inschrijving

Uit de resultaten blijkt dat 7 van de 78 kinderen reeds geweigerd werd bij een inschrijving in een school voor gewoon onderwijs. Geen enkele van deze ouders heeft een weigeringsattest ontvangen. De meerderheid van de ouders (N=5) heeft nadien contact opgenomen met een andere school en 2 ouders hebben geen verdere stappen ondernomen. Geen enkele ouder heeft klacht ingediend bij de Commissie inzake Leerlingenrechten. Alle kinderen die geweigerd werden, hebben wel een andere school gevonden waar ze de nodige ondersteuning krijgen.

Aangezien weigeringsattesten verplicht zijn met de invoering van het M-decreet, kunnen we met de nodige voorzichtigheid uit de resultaten afleiden dat enige vorm van controle of evaluatie van deze weigeringen is aangewezen.

Figuur 4

Tabel 11

Is jouw kind reeds geweigerd bij de inschrijving in een school voor gewoon onderwijs? (N=78)		
Nee	91%	71
Ja	9%	7

Tabel 12

Heb je een weigeringsattest ontvangen? (N=7)		
Nee	100%	7
Ja	0%	0

Tabel 13

Is jouw kind reeds geweigerd bij de inschrijving in een school voor gewoon onderwijs? (N=7)		
Klacht ingediend bij de Commissie inzake Leerlingenrechten	0%	0
Contact opgenomen met een andere school	71.4%	5
Ik heb geen verdere stappen ondernomen	28.6%	2

Tabel 14

Indien je na de weigering op zoek bent gegaan naar een nieuwe school, heb je dan een school gevonden waar jouw kind de nodige ondersteuning krijgt? (N=7)		
Nee	0%	0
Ja	100%	7

Beoordeling M-decreet

Positief

De meerderheid van de ouders vindt dat het M-decreet zorgt voor meer inclusie. Het bekomen van meer inclusie is dan ook één van de kernpunten van het M-decreet.

Tabel 15

Noem een aspect dat je goed vindt aan het M-decreet (N=32)		
Begrip voor diversiteit	12.5%	4
Er komt plaats vrij in het buitengewoon onderwijs	3.1%	1
Inclusie	59.4%	19
Begeleiding en aanpassingen voor kinderen	6.3%	2
Aandacht voor de problematieken	6.3%	2
Overige	12.5%	4

Negatief

Er zijn echter ook minpunten aan het M-decreet. Ouders geven onder andere aan dat het M-decreet meer inspanningen vraagt van leerkrachten en scholen (18.9%), dat er te weinig middelen en mogelijkheden zijn om het M-decreet goed te kunnen uitvoeren (16.2%), dat het buitengewoon onderwijs er is met een reden (13.5%), dat het begrip 'redelijke aanpassingen' te vaag is (10.8%) en dat er te weinig ondersteuning is voor de klaswerking (10.8%).

Tabel 16

Noem een aspect dat je niet goed vindt aan het M-decreet (N=37)		
Te weinig middelen en mogelijkheden om goed uit te voeren	16.2%	6
Risico dat niveau van de klassen daalt	5.4%	2
Meer inspanningen gevraagd van leerkrachten en school	18.9%	7
Nog steeds afhankelijk van goodwill school	8.1%	3
Te trage doorverwijzing naar buitengewoon onderwijs en te veel papierwerk	8.1%	3
Buitengewoon onderwijs is er met een reden	13.5%	5
Begrip 'redelijke aanpassingen' is te vaag	10.8%	4
Te weinig ondersteuning van de klaswerking	10.8%	4
Werkt niet in de praktijk	8.1%	3

CONCLUSIE

Op basis van bovenstaande resultaten formuleren we hieronder een aantal belangrijke conclusies en aanbevelingen.

Als eerste vragen we aandacht voor de communicatie over de inhoud van het M-decreet. Uit de bevraging blijkt namelijk dat communicatie via de school of het CLB niet de voornaamste kanalen waren via dewelke ouders geïnformeerd zijn.

Ten tweede is er een relatief groot aantal kinderen met chronische ziekte die geen ondersteuning krijgen na de invoering van het M-decreet. Ze hebben vooral nood aan persoonlijke begeleiding,... We vragen hiermee nog meer aandacht voor het toepassen van redelijke aanpassingen en niet te vervallen in de klassieke hulpmiddelen. Dit veronderstelt ook extra ondersteuning voor leerkrachten en de klaswerking.

Ten derde is de toepassing van de meeste ondersteuningsvormen na de invoering van het M-decreet toegenomen. Dit kan erop wijzen dat het M-decreet meer bewustwording gecreëerd heeft met betrekking tot het toepassen van redelijke aanpassingen.

Ten vierde geven ouders aan dat het al dan niet geven van ondersteuning aan hun kind een grote impact heeft op het psychisch en fysisch welzijn van hun kind. Bij de keuze van de ondersteuning vinden we het daarom belangrijk dat de beslissing op maat van en in samenspraak met het kind gebeurt.

Tenslotte blijkt dat geen enkele school een weigeringsattest heeft voorzien voor de kinderen die geweigerd werden. Daarom dringen we aan op enige vorm van controle of evaluatie van de weigeringen.

Om af te sluiten

Het M-decreet heeft het potentieel om naar een inclusiever onderwijs te evolueren en kinderen met een chronische ziekte de kans te geven zich op alle levensdomeinen beter te ontwikkelen. Om deze doelstellingen waar te maken, vinden we het belangrijk dat het M-decreet regelmatig geëvalueerd wordt en indien nodig bijgestuurd.